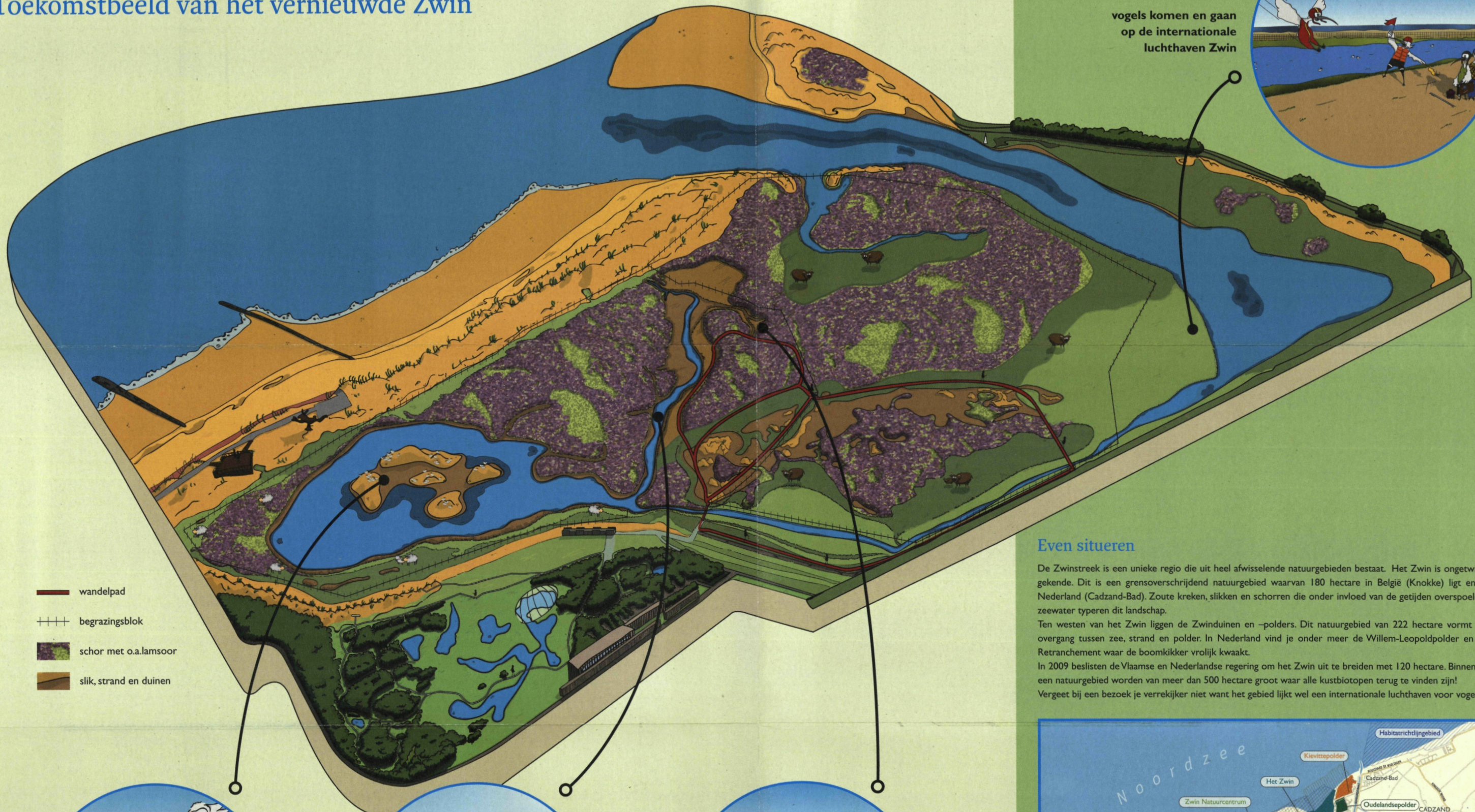

Toekomstbeeld van het vernieuwde Zwin

- wandelpad
- begrazingsblok
- schor met o.a. lamsoor
- slik, strand en duinen

vogels komen en gaan op de internationale luchthaven Zwin

succesvolle broedkolonies

een waaiër aan eten voor tal van vogels

met de gids op stap in het Zwin op zoek naar tal van bijzondere planten en dieren

Even situeren

De Zwinstreek is een unieke regio die uit heel afwisselende natuurgebieden bestaat. Het Zwin is ongetwijfeld het meest gekende. Dit is een grensoverschrijdend natuurgebied waarvan 180 hectare in België (Knokke) ligt en 27 hectare in Nederland (Cadzand-Bad). Zoute kreken, slikken en schorren die onder invloed van de getijden overspoeld worden door zeewater typeren dit landschap.

Ten westen van het Zwin liggen de Zwinduinen en -polders. Dit natuurgebied van 222 hectare vormt een natuurlijke overgang tussen zee, strand en polder. In Nederland vind je onder meer de Willem-Leopoldpolder en de Wallen van Retranchement waar de boomkikker vrolijk kwaakt.

In 2009 beslisten de Vlaamse en Nederlandse regering om het Zwin uit te breiden met 120 hectare. Binnenkort zal dit dus een natuurgebied worden van meer dan 500 hectare groot waar alle kustbiotopen terug te vinden zijn!

Vergeet bij een bezoek je verrekijker niet want het gebied lijkt wel een internationale luchthaven voor vogels!

Zeno, de ZTAR van het Zwin

Het Zwin

Wie ging er niet op schoolreis naar het Zwin en herinnert zich niet dit unieke getijdengebied met zijn vele vogels?
In 1952 nam Graaf Léon Lippens het initiatief om het ganse zoutwatergetijdengebied te beschermen. Het Zwin kende toen een glorieus tijd met een grote biodiversiteit en veel bezoekers.

Sinds de jaren 1980 is dit gebied echter sterk aan het verzanden en vergrassen. Dit heeft als gevolg dat de broedeilanden stilaan verdwijnen en de vruchtbare slikken veranderen in schorren waardoor vogels er geen voedsel meer vinden.

In 2006 besliste de Compagnie het Zoute om het Zwin te verkopen. De Zwinvlakte werd aangekocht door het Agentschap voor Natuur en Bos van de Vlaamse Overheid en het vogelpark kwam in handen van de provincie West-Vlaanderen. Aan Nederlandse zijde zijn de Domeinen en de Stichting Het Zeeuwse Landschap grotendeels eigenaar. Voor het natuurherstelproject bereidt de Provincie Zeeland de besluitvorming van de Nederlandse regering voor en volgt bijgevolg ook de geplande werkzaamheden op.

Samen willen al deze partners het Zwin vernieuwen en opnieuw aantrekkelijk maken voor mens en natuur!

LIFE+ project ZTAR

Met het ambitieuze LIFE+ project ZTAR willen het Agentschap voor Natuur en Bos en de Provincie Zeeland de natuur in de bestaande Zwinvlakte een tweede adem geven. 'ZTAR' staat voor Zwin Tidal Area Restoration.

Het LIFE+ project ZTAR loopt van 1 januari 2011 tot 31 december 2015 en omvat de volgende concrete acties:

Graven van zoetwaterpoelen

De rugstreeppad is een Europees beschermde soort die leeft in de duinen, maar jammer genoeg niet meer in de Zwinstreek. Door het graven van een zestal zoetwaterpoelen willen we opnieuw kansen geven aan dit zeldzaam amfibie en voorzien we drinkwater voor de runderen en de schapen die we hier willen laten grazen.

Herstel van de broedeilanden voor de vogels

Op basis van een gedetailleerd onderzoek zullen de verdwenen eilanden opnieuw aangelegd worden. De eilanden moeten onbereikbaar zijn voor grondroofdieren en duurzaam in stand kunnen worden gehouden. Dankzij de graafwerken zullen tal van vogels terug kunnen broeden op de nieuwe eilanden.

▲ broedende kokkeweenkolonie van vroege kokkels in doorsnede slik

- Het Zwin is een zeer waardevol maar kwetsbaar natuurgebied. Bezoekers worden dan ook vriendelijk gevraagd volgende regels te respecteren:
- Het Zwin is enkel toegankelijk voor wandelaars en dit enkel op de aangeduide wandelpaden via het Zwin natuurcentrum. Onder begeleiding van een Zwingids kan wel afgeweken worden van de paden.
- Toegang tot de Zwinvlakte kan enkel via het Zwin natuurcentrum.
- Honden zijn NIET toegelaten in het Zwin, dit omwille van de kwetsbare natuur en om broedvogels opnieuw kansen te bieden.
- De Zwinvlakte staat onder invloed van het getij. Meer info over de getijden vind je aan het verhaal van het natuurcentrum Zwin of via http://www.kustweerbericht.be/nl/watersporters_getij.asp.
- Bij storm is het gebied niet toegankelijk.
- In het Zwin is het bovendien verboden om:
  - te roken of vuur te maken (brandgevaar)
  - lawaai te maken
  - de rust van dieren te verstoren
  - planten of paddenstoelen te plukken
  - te sporten
  - te kamperen en/of windzeilen of tenten op te zetten
- Het schorrgedeelte van het Zwin aan Nederlandse zijde is toegankelijk onder begeleiding.

▲ schorrijd bij op zeesaai

Verjongen van de schor

Door het wegvallen van begrazing zijn grote stukken van het Zwin overwoekerd door strandkweek en krijgen de typische planten van de schor het moeilijk om zich te vestigen. Daarom zullen we een gebied van 8 hectare plaggen. Dit is het verwijderen van de bovenste voedselrijke bodemlaag. Zo kunnen de slikken en schorren verjongen en krijgen planten zoals schorrekruid, zeekraal en lamsoor opnieuw de kans om zich te ontwikkelen.

Uitwisselen van informatie

Tijdens de werken zullen werfborden geplaatst worden met meer uitleg over het hoe en waarom van de werken en de actuele toegankelijkheid van de Zwinvlakte.

Het ZTAR-project zal ook toegelicht worden via een informatieavond, promotiefilmpjes, een tentoonstelling, brochures en wandelingen. Op onze website www.lifenuatuurztar.be kan je steeds de laatste ontwikkelingen op de voet volgen.

▲ luchtfoto van het Zwin

▲ de vroegere schapenbegrazing in het Zwin

▲ kluten

NATURA 2000 & LIFE

De biodiversiteit (soortenrijkdom) gaat al jaren achteruit. Om deze negatieve trend te breken, richtte Europa het 'NATURA 2000-netwerk' op. Dit netwerk omvat alle gebieden die aangeduid zijn op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn en noemen we ook 'speciale beschermingszones'.

Om de nodige financiële middelen te voorzien voor de realisatie en het herstel van deze speciale beschermingszones werd het 'LIFE-fonds' opgericht. 'LIFE' staat voor L'Instrument Financier Européen pour l'Environnement. Ook het Zwin en omgeving werden omwille van bijzondere natuurwaarden erkend als Vogel- en Habitatrichtlijngebied waardoor er een LIFE+ project gerealiseerd kan worden.

Begrazingsbeheer

Tot de Tweede Wereldoorlog graasden er koeien en schapen in het Zwin. Omdat dit de ideale manier is om een gevarieerd landschap te verkrijgen en te behouden, worden twee begrazingsblokken aangelegd. We voorzien een **begrazingsblok** van ruim 80 hectare waar koeien zullen zorgen voor het natuurbeheer. Deze zone zal toegankelijk zijn via het wandelpad. De dijk in het westen zal – net zoals vroeger – begraasd worden door schapen.

Herstel van de zwingeel

De grootste en ook duurste actie van het project is de uitdieping en verbreding van de hoofdgeul van het Zwin. Voor deze imposante werken zijn we afhankelijk van het getij, want de zwingeel staat continu onder invloed van de zee. Door de monding van de zwingeel te vergroten zal opnieuw voldoende zeewater in het Zwin vloeien waardoor verzanding vertraagd wordt.

In 2015 is er een internationaal congres gepland over het beheer van de kustduinen en estuariene gebieden zodat alle ervaring hierover kan worden uitgewisseld.

Het totale kostenplaatje van ZTAR bedraagt € 4.135.521,00. Europa betaalt de helft, het Agentschap voor Natuur en Bos 41% en de provincie Zeeland 9%. ZTAR is de opvolger van ZENO, het natuurherstelproject dat het Vlaams natuurreservaat de Zwinduinen en -polders, net naast het Zwin, de voorbije jaren een nieuwe look gaf (www.lifenuatuurzeno.be).

Het Agentschap voor Natuur en Bos en de provincie West-Vlaanderen zullen in de toekomst ook het bezoekerscentrum vernieuwen en een kijkcentrum op en in de Internationale Dijk realiseren. Iedereen zal binnenkort optimaal van een hersteld Zwin kunnen genieten!